

ТАҚРИЗИ МУҚАРРИЗИ РАСМӢ

ба диссертатсияи Сухробӣ Мирзоалӣ дар мавзӯи «Журналистикаи байналхалқии тоҷик: махсусият, равандҳо ва дурнамо» барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори илмҳои филологӣ аз рӯи ихтисоси 6.2.23. Рӯзноманигорӣ байналмилалӣ. – Душанбе, 2026. – 412 с.

Мубрамии мавзӯи таҳқиқ. Дар ҷаҳони муосир мақоми журналистикаи байналхалқӣ боло рафта, ВАО дар муаррифии кишварҳо ва ташаккули имиҷи онҳо нақши ҳалкунанда дорад. Ҳамзамон дар расонаҳо иттилооти нодуруст, ғаразнок ва бӯхтон низ паҳн мешавад, ки ин бахше аз набардҳои иттилоотӣ буда, давлатҳоро водор месозад, ки ВАО-и байналхалқӣ худро таъсис диҳанд. Масъалаи инъикоси равобӣ байналхалқӣ ва мубориза бо иттилооти бардурӯғ таърихи дароз дорад ва дар сад соли охир мавриди таваҷҷӯҳи бештари олимони қарор гирифта, мубрамияти худро нигоҳ доштааст.

Журналистикаи байналхалқӣ дар раванди ҷаҳонишавӣ ва ҷомеаи иттилоотӣ яке аз бозингарони асосӣ ба шумор меравад. Кишварҳои абарқудрат бо сӯйистифода аз имкониятҳои ВАО фарҳанг ва анъанаҳои худро ҳамчун арзишҳои ҷаҳонӣ таълиф мекунанд, ки ин ба мушкилиҳои бархурди фарҳангҳо ва ҳифзи ҳуввияти миллӣ оварда расондааст. Вобастагии молиявии расонаҳо ба соҳмонҳо ва кишварҳо боиси паҳншавии маводди таҳрифшуда ва овозаҳои бардурӯғ гардида, рисолати воқеии журналистикаро зери шубҳа мегузорад. Барои Тоҷикистон пас аз соҳибистиклолӣ зарурати муаррифии худ тавассути ВАО-и миллӣ ва байналхалқӣ равшан гардид, зеро дар аввал иттилооти расонаҳои хориҷӣ аксар вақт вазъи воқеии кишварро инъикос намекард. Бо фаъолшавии ҷумҳурӣ дар муносибатҳои байналхалқӣ ва тағйироти геополитикӣ, омӯзиши ҳолат ва дурнамои журналистикаи байналхалқӣ тоҷик, инчунин таҳлили фаъолияти расонаҳои хориҷӣ дар Тоҷикистон ба масъалаи муҳим табдил ёфтааст, ки муҳаққиқон ба он таъкид кардаанд.

Аз ин лиҳоз, диссертатсияи Сухробӣ Мирзоалӣ оид ба журналистикаи байналхалқӣ ва муаррифии Тоҷикистон дар шароити имрӯза, ки ҷангҳои иттилоотӣ ва паҳншавии иттилооти ғаразнок ба мушкили ҷиддии кишварҳо табдил ёфтааст, актуалӣ мебошад, зеро он ба ҳифзи манфиатҳои миллӣ ва таҳияи стратегияи муосири иттилоотӣ барои давлатҳои рӯ ба рушд, аз ҷумла Тоҷикистон, аҳаммияти стратегӣ дорад.

Мутобиқати мавзӯ ва муҳтавои диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси илмӣ. Дар диссертатсия масъалаҳои муҳимтарини журналистикаи байналхалқӣ, аз қабيلي шинохт ва моҳият, таҳаввулот ва проблемҳои муосир, пайдоиш ва ташаккули он (аз ҷумла журналистикаи байналхалқӣ тоҷик), нақш дар ташаккули имиҷи мусбати давлат, инъикоси масъалаҳои миллӣ, набардҳои

иттилоотӣ ва равобити байналхалқӣ, инчунин ҳолат ва дурнамои журналистикаи байналхалқии муосири тоҷик мавриди омӯзиш қарор гирифтаанд, ки ин мавзӯҳо ба тамоми бандҳои шиносномаи ихтисоси 6.2.23. Рӯзноманигории байналмилалӣ пурра мувофиқат менамоянд.

Навгонии илмӣ диссертатсия. Навгонии илмӣ таҳқиқ дар он аст, ки мавзӯ ҳамчун объекти илмӣ дар Тоҷикистон то имрӯз мавриди пажӯҳиши алоҳида қарор нагирифтааст. Дар таҳқиқ масъалаҳои нав, аз қабили пайдоиш ва инкишофи журналистикаи байналхалқии тоҷик бо таснифи давраҳо, тағйирот ва мушкилоти муосири он, нақши он дар ташаккули имиҷи мусбати давлат, муаррифии имконоти сайёҳӣ, ҳолат ва дурнамои журналистикаи байналхалқии тоҷик, инчунин хусусиятҳои бозтоб ва таҳлили авзои ҷаҳон барои аудиторияи тоҷик мавриди омӯзиш қарор гирифтаанд, ки ҳамаи ин самтҳои нави таҳқиқотӣ буда, арзиши илмӣ бисёрҷанбаӣ корро нишон медиҳанд.

Асоснокӣ ва эътимоднокии хулосаву тавсияҳои дар диссертатсия ифодаёфта. Натиҷаҳои таҳқиқи диссертант дар асоси таҳлили васеи маводди ВАО-и байналхалқӣ ва миллӣ, омӯзиши сарчашмаҳои илмӣ, таҳқиқоти муҳаққиқони ватанию хориҷӣ ва истифодаи усулҳои таърихӣ, муқоисавӣ, таҳлили мундариҷавӣ ва таҳлили муҳтаво ба даст омадаанд. Хулосаҳои пешниҳодгардида мантиқӣ буда, аз маводди таҳлилшуда бармеоянд. Ҳар як натиҷа бо истинод ба интишороти илмӣ муаллиф асоснок гардидааст, ки аз пайдарпайӣ ва эътимоднокии қорҳои анҷомшуда шаҳодат медиҳад. Дар ин асос гуфтан мумкин аст, ки хулоса ва тавсияҳои доктлаби дараҷаи илмӣ бозътимод буда, барои таҳқиқоти минбаъдаи соҳа заминаи мусоид фароҳам меорад.

Ҳаҷм ва сохтори диссертатсия. Диссертатсия аз муқаддима, панҷ боб, понздаҳ фасл, хулоса, тавсияҳо оид ба истифодаи амалии натиҷаҳои таҳқиқ ва рӯйхати адабиёт иборат буда, 412 саҳифаи чопи компютериро фаро мегирад.

Дар муқаддимаи диссертатсия мубрамиати мавзӯи таҳқиқ, дараҷаи омӯзиши мавзӯ, робитаи таҳқиқ бо барномаҳо ва мавзӯҳои илмӣ, мақсад ва вазифаҳои таҳқиқ, объект ва предмети таҳқиқ, асосҳои назариявӣ, сарчашмаҳои маълумот, навгонии илмӣ диссертатсия, нуктаҳои ба ҳимоя пешниҳодшаванда, аҳаммияти назарию амалии таҳқиқот, мутобиқати мавзӯи диссертатсия бо шиносномаи ихтисоси илмӣ, саҳми шахсии доктлаби дараҷаи илмӣ дар таҳқиқ, тасвиб ва амалисозии натиҷаҳои диссертатсия, интишорот аз рӯйи мавзӯи диссертатсия, сохтор ва ҳаҷми диссертатсия муаррифӣ карда шудааст.

Дар боби аввали диссертатсия – «Журналистикаи байналхалқӣ: шинохт, мушкилот ва равандҳои муосири он» – муаллиф пеш аз ҳама ба мафҳум ва моҳияти журналистикаи байналхалқӣ, ҷойгоҳ ва вазифаҳои он дар низоми муносибатҳои байналмилалӣ ва фазои иттилоотии муосир мепардозад. Дар идома таҳаввулоти таърихӣ ва давраҳои ташаккули ин соҳа мавриди омӯзиш

қарор гирифта, дигаргуниҳои сохторӣ ва функционалии он дар замони муосир таҳлил мешавад. Дар қисмати ниҳии боб муаллиф ба проблемҳои муосири журналистикаи байналхалқӣ, аз ҷумла пайдоиши иттилооти бардурӯғ, ҷангҳои иттилоотӣ, таъсири технологияҳои нав ба рӯзноманигорӣ ва масъалаи масъулияти иҷтимоии ВАО таваҷҷуҳ карда, кӯшиш мекунад, ки тасвири тоза ва мукаммали ин соҳаро дар остои тағйироти бузурги рақамӣ ва геополитикӣ пешниҳод намояд.

Боиси қаноатмандист, ки диссертант дар боби аввал ба ҳар як мафҳуми марбут ба журналистикаи байналхалқӣ алоҳидаву бо диққат мебардозад ва на танҳо таърифҳои мавҷудро такрор мекунад, балки бо назари муҳаққиқони гуногун муқоиса карда, дар мавридҳои зарурӣ баҳс мекунад ва нуқтаи назари худро бо далелҳои қавӣ асоснок менамояд. Чунин равиш, махсусан ҳангоми баррасии масоили баҳсбарангези наздикии мафҳумҳои «журналистикаи байналхалқӣ», «журналистикаи хориҷӣ», «журналистикаи ҷаҳонӣ» ва «журналистикаи умумиҷаҳонӣ» хеле муфид буда, нишон медиҳад, ки муаллиф на танҳо маводди илмиро хубу амиқ фаҳмидааст, балки қобилияти таҳлил ва аргументатсияи баланд дорад. Ин махсусан барои як пажӯҳиши бунёдӣ хеле арзишманд аст, зеро он ба возеҳии мавзӯ ва амиқии таҳқиқ мусоидат мекунад.

Шоистаи тазаккур аст, ки муаллиф дар таҳқиқи худ ба вазифаҳои хоси журналисти байналхалқӣ низ таваҷҷуҳи хос зоҳир карда, онҳоро илова бар вазифаҳои умумии рӯзноманигорӣ ба панҷ намуд ҷудо намудааст (диссертатсия, с. 32-34). Ин таснифот, ки аз тарафи диссертант пешниҳод гардидааст, на танҳо нишондиҳандаи фаҳмиши амиқи вай дар бораи хусусиятҳои ин касб мебошад, балки барои мушаххас намудани мақом ва вазифаҳои журналист дар арсаи байналхалқӣ хеле муфид буда, ба дарки беҳтар ва рушди минбаъдаи соҳа мусоидат менамояд.

Бо таваҷҷуҳи хос бояд гуфт, ки диссертант ҳам имкониятҳои шабакаҳои иҷтимоиро ҳамчун манбаъ ва ҳам безътимодии маводди онҳоро қайд кардааст (диссертатсия, с. 37). Ин равиш нишон медиҳад, ки муаллиф мавзӯро бо назари интиқодӣ ва бе идеализатсия баррасӣ карда, арзиши илмӣ корро афзудааст.

Махсусан бояд қайд кард, ки муаллиф ба заминаи қонунгузориҳои журналистикаи байналхалқӣ мунтазам муроҷиат намудааст, ки ин аз он шаҳодат медиҳад, ки вай на танҳо ба ҷанбаҳои назариявӣ, балки ба пойгоҳи ҳуқуқии ин соҳа низ аҳамияти ҷиддӣ додааст. Чунин равиш имкон медиҳад, ки ҳулосаҳо ва тавсияҳои ӯ асосноку амалӣ буда, дар таҳияи санадҳои меъёрии соҳа ва беҳтар намудани фаъолияти ВАО-и байналхалқии Тоҷикистон муфид бошанд. Ин муносибати систематикӣ арзиши илмӣ ва амалии диссертатсияро хеле баланд мебардорад.

Дар боби дуюми қор «Пайдоиш ва ташаккули журналистикаи байналхалқӣ» диссертант ба пайдоиш ва ташаккули журналистикаи байналхалқӣ

бо тарзи систематикӣ ва хронологӣ мурочиат кардааст. Вай таърихи ин соҳаро аз марҳилаҳои ибтидӣ то замони муосир пайгирӣ намуда, дар ин замина махсусан ба пайдоиш ва марҳилаҳои ташаккули журналистикаи байналҳалқии тоҷик диққати ҷиддӣ додааст. Ҳамзамон, муаллиф равандҳои ҷаҳонишавии ахбори байналҳалқиро низ аз назар дур нагузошта, онҳоро чун омили муҳимми тағйирдиҳандаи сохтор ва функсияи ин намуди журналистика таҳлил намудааст. Ин равиш имкон медиҳад, ки эволютсияи журналистикаи байналҳалқӣ, хусусан дар Тоҷикистон, дар пайвасти бо тағйироти ҷаҳонӣ ва иқтисодию сиёсии он ба таври возеҳ ва асоснок нишон дода шавад. Чунин муносибати ҳамаҷониба ва мукамал ба устувории илмӣ кор ва фаҳмиши амиқи равандҳои муосир мусоидат намуда, арзиши назарии онро бештар месозад.

Мо бо назари диссертант розӣ ҳастем, ки бе такмили заминаи ҳукукии ҷаҳонии журналистикаи байналҳалқӣ ҳифзи манфиатҳои миллии кишвар дар фазои иттилоотии ҷаҳонӣ ғайриимкон аст. Махсусан муаллиф таъкид мекунад, ки журналистикаи байналҳалқии муосир дар раванди ҷаҳонишавии ахбор нақши муассир дошта, бо таъсири глобализатсия ва рушди техника ва технологияи иртиботӣ ВАО-и Тоҷикистон низ ба фазои байналҳалқии иттилоот роҳ ёфтанд ва барои пайдо намудани мақоми худ пайваста талош доранд.

Дар боби сеюм «Нақши журналистикаи байналҳалқӣ дар ташаккули имичи мусбати давлат» диссертант ба яке аз муҳимтарин самтҳои таҳқиқот — нақши журналистикаи байналҳалқӣ дар ташаккули имичи мусбати давлат — таваҷҷуҳи хос зоҳир кардааст. Довталаби дараҷаи илмӣ аввал ба пажӯҳиши мафҳум ва механизмҳои имичсозӣ дар журналистикаи байналҳалқӣ пардохта, сипас симои Тоҷикистонро дар ВАО-и байналҳалқӣ бо истифода аз мисолҳо ва таҳлили амиқ муаррифӣ намудааст. Махсусан муҳим аст, ки муаллиф имконоти сайёҳии Тоҷикистонро ҳамчун яке аз воситаҳои таъсирбахши имичсозӣ дар расонаҳои ҷаҳонӣ баррасӣ кардааст. Ин равиш нишон медиҳад, ки муаллиф нақши журналистикаи байналҳалқиро на танҳо дар сатҳи сиёсӣ, балки дар соҳаи иқтисодӣ ва фарҳангӣ низ амиқ дарк кардааст. Таҳлили ӯ аз вазъи симои Тоҷикистон дар расонаҳои хориҷӣ ва пешниҳоди роҳҳои беҳтар намудани он барои рушди сайёҳӣ ва ҷалби сармоягузoron хеле муфид ва амалӣ мебошад.

Мо хулосаи диссертанро дуруст ва асоснок мешуморем, ки муаррифии миллатҳо дар расонаҳо ва шабакаҳои иҷтимоӣ дар замони муосир ҳанӯз ҳам яке аз масъалаҳои ҷиддӣ ба шумор меравад, зеро корбарони шабакаҳои интернетӣ нисбат ба журналистони касбӣ ҷаҳолтар буда, дар масъалаҳои миллий, барангехтани кинаю адовати миллию динӣ зиёдаравӣ мекунанд (диссертатсия, с. 193).

Муаллиф ба таври комилан дуруст қайд мекунад, ки ВАО-и байналҳалқӣ дар ташаккули имичи мусбати давлат нақши муҳим доранд ва имичсозӣ дар

журналистика яке аз самтҳои асосии он мебошад. Инчунин муаррифии Тоҷикистон ва имконоти сайёҳии он дар расонаҳои байналҳалқӣ ба яке аз масъалаҳои муҳими кишвар табдил ёфтааст (диссертатсия, с. 221).

Дар боби чорум «Баррасии масъалаҳои миллӣ дар журналистикаи байналҳалқӣ» диссертант масъалаҳои миллии журналистикаи байналҳалқиро ба таври мукамал ва возеҳ баррасӣ кардааст. Муаллиф нахуст робитаи байни журналистикаи байналҳалқӣ ва масъалаҳои миллиро мавриди таҳлил қарор дода, нишон медиҳад, ки ин соҳа дар муаррифии арзишҳои миллӣ ва ҳифзи хуввияти мардумӣ нақши муҳим дорад. Сипас диссертант ба набардҳои иттилоотӣ ҳамчун воситаи таъсир ба шуури ҷомеа ва муносибатҳои байналмилалӣ таваҷҷуҳ карда, омилҳои пайдоиш ва усулҳои мубориза бо онҳоро муайян намудааст. Дар қисмати ниҳони боб муаллиф нақши ВАО-и байналҳалқиро дар равобитаи байналҳалқӣ таҳлил карда, аҳамияти онҳоро дар ташаккули муносибатҳои байнидавлатӣ ва ҳалли масъалаҳои глобалӣ нишон додааст. Чунин муносибат ба диссертант имкон додааст, ки мавзӯро ҳаматарафа ва дар пайвастагӣ бо воқеияти муосир баррасӣ намояд.

Андешаи муаллиф мантиқан дуруст аст, ки ҷанги иттилоотӣ дар журналистикаи байналҳалқӣ ин истифодаи захираҳои журналистӣ ва дигар захираҳои ВАО ҷиҳати ноил шудан ба ҳадафҳои гуногуни муқараршуда, аз ҷумла тавассути нашри иттилооти бардурӯғ, манипулятсияи шуури ҷомеа ва таъсир расонидан ба раванди сиёсӣ, иқтисодӣ ва фарҳангӣ дар ҷаҳон ва ё давлати мавриди таваҷҷуҳро дар бар мегирад (диссертатсия, с. 243).

Аз ҷумла, диссертант зикр менамояд, ки ба масъалаҳои миллӣ ВАО-и байналҳалқӣ таваҷҷуҳи зиёд дошта, дар баробари муаррифии миллатҳо, тарғиби густариши ҳамгироӣ миёни миллатҳо ва равобитаи байналҳалқӣ боз метавонад дар барангехтани кинаю адоват ва душманӣ миёни миллатҳо саҳм дошта бошад.

Дар боби панҷуми диссертатсия – «Журналистикаи байналҳалқии муосири тоҷик: ҳолат ва дурнамо» муаллиф таҳқиқи амиқ ва мукамали ин самтро пешниҳод намудааст. Аввал фаъолияти радиоҳои байналҳалқиро барои форсидабонон ва тоҷикон мавриди баррасӣ қарор гирифта, нақш ва таъсири онҳоро дар муаррифии Тоҷикистон ва пайванди мардуми тоҷик бо сарзамини аҷдодӣ нишон дода шудааст. Сипас диссертант ба ҳолати кунунӣ ва ҷашмандози журналистикаи байналҳалқӣ дар Тоҷикистон пардохта, имкониятҳо ва мушкilotи ин соҳаро дар замони рақамӣ ва тағйироти геополитикӣ таҳлил кардааст. Дар қисмати ниҳой муаллиф махсусиятҳои инъикос ва таҳлили авзои оламо барои аудиторияи тоҷик баррасӣ намуда, нишон додааст, ки ҷӣ гуна журналистони тоҷик бояд маводди байналҳалқиро бо назардошти манфиатҳои миллӣ, арзишҳои фарҳангӣ ва эҳтиёҷоти ҷомеаи маҳаллӣ пешниҳод намоянд. Ин боб нишон медиҳад, ки диссертант на танҳо ба ҷанбаҳои назариявӣ, балки ба масъалаҳои

амалӣ ва стратегии журналистикаи байналхалқии тоҷик низ таваҷҷуҳи хос зоҳир кардааст, ки хулосаҳои он барои рушди ояндаи соҳа хеле арзишманд мебошанд.

Қобили таваҷҷуҳ аст, ки на танҳо дар ин боб, балки дар тамоми диссертатсия муаллиф ба таҷрибаи байналмилалӣ рӯзномаи «Бухарои шариф» муроҷиат намудааст. Ин ишора нишон медиҳад, ки вай мавзӯро дар заминаи васеи таърихӣ ва фарҳангӣ баррасӣ карда, аз таҷрибаи минтақавӣ ва ҷаҳонӣ баҳравар шудааст. Чунин муносибат ба таҳқиқот ҷанбаи муқоисавӣ бахшида, барои ташаккули назариявӣ ва амалии журналистикаи тоҷик дар сатҳи байналхалқӣ арзишманду муфид мебошад.

Ба таври мухтасар, муаллиф таъкид мекунад, ки фаъолияти самараноки ВАО-и байналхалқӣ дар оянда бештар аз дониш ва малакаи мутахассисон вобаста аст ва ин барои Тоҷикистон махсусан муҳим мебошад. Барои баланд бардоштани сатҳи касбии журналистони байналхалқӣ дар факултети журналистикаи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон ҳамкорӣ бо Вазорати корҳои хориҷӣ васеъ гардида, таҷрибаомӯзии донишҷӯён дар сохторҳои он дар дохил ва хориҷи кишвар роҳандозӣ шавад. Ҳамзамон пешниҳод мешавад, ки ба ихтисоси журналистикаи байналхалқӣ донишҷӯён дар асоси озмуни эҷодӣ интихоб карда шаванд, зеро имтиҳонҳои тестӣ на ҳамеша қобилияти заруриро муайян мекунанд. Вазорати корҳои хориҷӣ низ метавонад барои тайёр кардани кадрҳо квотаҳои махсус ҷудо намуда, бо донишҷӯёни оянда шартномаи сечониба баста, кафолати бозгардондани онҳоро таъмин намояд.

Хулосаи диссертатсионии Сухробӣ Мирзоалӣ дар 18 банд ҷамъбаст гардида, бардоштҳои илмӣ ўро дар бораи мавзӯ фаро мегиранд. Ҳамзамон овардани истинод дар охири ҳар як банди хулоса ба таълифоти довталаби дараҷаи илмӣ аз пайдарпай ва бонизом таҳқиқ шудани қори диссертатсионӣ дарак медиҳад. Хулосаву тавсияҳои дар қор ироагардида аз таҳлилу баррасии мавзӯ ва натиҷаву бардошти бобу фаслҳо буда, ҷанбаи пурқуввати назариявӣ ва амалӣ доранд.

Аҳаммияти илмӣ, амалӣ ва иҷтимоии диссертатсия. Аҳаммияти илмӣ диссертатсия дар он ифода меёбад, ки бори аввал дар илми журналистикаи тоҷик омӯзиши комплекси журналистикаи байналхалқии тоҷик ба вуҷуд оварда шуда, доираи таҳқиқоти назариявӣ ин самтро васеъ менамояд. Натиҷаҳои таҳқиқ метавонанд ҳангоми омӯзиши проблемҳои муосири журналистикаи байналхалқӣ, марҳилаҳои ташаккули он, хусусиятҳои журналистикаи байналхалқии тоҷик, инчунин дар таҳияи китобҳои дарсӣ, дастурҳои таълимӣ, курсҳои махсус ва кӯшишҳои илмӣ минбаъда дар ин самт истифода шаванд. Аз ҷиҳати амалӣ маводди диссертатсия барои тақмили барномаҳои таълимию илмӣ, мукамалсозии нақшаҳои кафедраи журналистикаи байналхалқӣ ва истифода дар курсҳои интихобӣ оид ба проблемҳои журналистикаи байналхалқӣ, трэвел-

журналистика ва муборизаҳои иттилоотӣ муфид мебошанд. Аз ҷиҳати иҷтимоӣ диссертатсия ба таҳкими худшиносии миллӣ, муаррифии дастовардҳои кишвар дар арсаи байналхалқӣ ва баланд бардоштани эътибори Тоҷикистон дар фазои иттилоотии ҷаҳонӣ мусоидат менамояд.

Наشري натиҷаҳои таҳқиқ аз рӯйи мавзӯи диссертатсия. Натиҷаҳои асосии мазмун ва моҳияти диссертатсия дар 1 монография ва 37 мақолаи илмӣ ба ҷоп расидаанд. Аз ин шумора 21 мақола дар маҷаллаҳои илмӣ тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, 2 мақола дар маҷаллаҳои илмӣ Федератсияи Россия ва 14 мақола дар маҷмуаи мақолаҳои илмӣ ва маводди конференсияҳои илмӣ нашр шудаанд.

Мутобиқати барасмиятдории диссертатсия ба талаботи Комиссия. Диссертатсия ва автореферати он мутобиқи талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳия гардида, ба талаботи «Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ», ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 тасдиқ шудааст, ҷавобгӯ мебошанд.

Бо вучуди арзиши баланди илмӣ диссертатсия, баъзе нуктаҳо ҷиҳати такмил пешниҳод мешаванд:

1. Дар ифодаи вазифаи таҳқиқот – «таҳлил ва баррасии вазъият ва марҳилаҳои журналистикаи байналхалқӣ» – каме умумӣ ба назар мерасад, яъне марҳилаҳои кадом раванд (ташаккул, рушд, таҳаввул) мавриди назар мебошанд. Барои равшанӣ, тавсия дода мешавад, ки онро дақиқтар баён карда, масалан, «марҳилаҳои рушд» илова карда шавад.

2. Диссертант қайд мекунад, ки бахши форсии ВВС дар Тоҷикистон теъдоди кормандони намояндагии худро соли 2015 кам намуда, саҳифаи тоҷикиашро аз дохили сомонӣ форсӣ ҳазф кард (диссертатсия, с. 54), аммо возеҳ намекунад, ки оё баъдтар ин саҳифа барқарор шудааст ва ҳоло ғаъл аст. Аз ин рӯ, беҳтар буд ин нукта низ равшан карда мешуд.

3. Дар матн диссертант шумораи тоҷиконро аз 40 то 60 миллион нафар ибраз меорад (диссертатсия, с. 335), вале сарчашмаи ин маълумот зикр нашудааст. Барои эътимоднокии маълумот, беҳтар мебуд манбаъ муайян кард мешуд.

4. Дар қисми "Тавсияҳо оид ба истифодаи амалии натиҷаҳои таҳқиқот" дар банди 5 диссертант зарурати таъсиси маркази имиджсозиро дар таркиби Вазорати корҳои хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва ташкилотҳои зерсохтори он дар хориҷи кишвар зикр менамояд, аммо муайян намекунад, ки ин марказ барои имиджи ҷӣ – имиджи кишвар, миллат ё сохторҳои давлатӣ – пешбинӣ хоҳад шуд.

5. Дар банди 6-и ҳамин қисм («Тавсияҳо оид ба истифодаи амалии натиҷаҳои таҳқиқот») диссертант пешниҳодҳои оид ба мукофотонидани муҳожирони накувори муаррификунандаи миллат ва маҳдудиятҳои барои пастанандагони обрӯи миллат пешниҳод кардааст. Ин пешниҳодҳо бештар ба

сиёсати хориҷӣ ва иҷтимоӣ рабт доранд. Бо назардошти он, ки таҳқиқот ба журналистикаи байналхалқӣ бахшида шудааст, беҳтар мебуд, ки муаллиф ин тавсияро бевосита бо фаъолияти расонаҳо ва ташаккули имиҷ тавассути журналистика пайваст карда, нақши ВАО-ро дар ин раванд равшантар месохт.

Эродҳои зикршуда хусусияти тавсиявӣ дошта, арзиши илмӣ ва амалии диссертатсияро коҳиш намедиханд. Дар маҷмӯъ, диссертатсияи Сухроби Мирзоалӣ дар мавзӯи «Журналистикаи байналхалқии тоҷик: махсусият, равандҳо ва дурнамо» таҳқиқоти мустақил, анҷомёфта ва аз ҷиҳати илмӣ арзишманд буда, ба талаботи бандҳои 31, 33-35-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 тасдиқ шудааст, пурра ҷавобгӯ аст ва довталаб сазовори дарёфти дараҷаи илмии доктори илмҳои филологӣ аз рӯи ихтисоси 6.2.23. Рӯзноманигории байналмилалӣ мебошад.

Муқарризи расмӣ:

доктори илмҳои филологӣ, дотсенти
кафедраи лингвистикаи Филиали
Донишгоҳи давлатии Москва ба номи
М. В. Ломоносов дар шаҳри Душанбе
«2» сентябри соли 2026

Хасанова Т. Г.

Нишонӣ: 734042, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
шаҳри Душанбе, ноҳияи Шохмансур,
к. Бухоро, 35, х. 252
Тамос: (+992) 935101116
E-mail: azamat99996@mail.ru

«Имзои д.и.филол., дотсент
Хасанова Т.Г.-ро тасдиқ мекунам»
/Сардори Раёсати кадрҳои Филиали
Донишгоҳи давлатии Москва ба номи
М. В. Ломоносов дар шаҳри Душанбе

Пирназар С.

Нишонӣ: 734003, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
шаҳри Душанбе, ноҳияи Исмоили Сомони, к.
Бохтар, 35/1.
Тамос: (+992) 37 2219941, (+992) 935101116
Сомона: <https://msu.tj/>
«2» сентябри соли 2026